

ЗНАЊЕ СТРАТЕШКИ РАЗВОЈНИ РЕСУРС СРПСКЕ

Уважавање наше добре традиције у научноистраживачкој дјелатности и капацитети којима располажемо, као и увођење и имплементација иновационог система, уз већа улагања, неминовно ће довести до адекватног повећања привредне активности и бруто домаћег производа, а то подразумијева одрживи раст и развој, каже Комић

Стратешки развојни ресурси и правци развоја Републике Српске су у области енергетике, пољопривреде и производње хране, али исто тако и у области знања. То подразумијева образовање, науку, истраживање и иновативност. Улагање у знање је дугорочан процес, али који даје ефекте на дуги рок. То је посебно значајно за земље као што је наша, у којима нема великих компанија и фирми са снажним развојним потенцијалима. Уважавање наше добре традиције у научноистраживачкој дјелатности и капацитети којима располажемо, као и увођење и имплементација иновационог система, уз већа улагања, неминовно ће довести до адекватног повећања привредне активности и бруто домаћег производа, а то подразумијева одрживи раст и развој, каже за „Предузетник“ **Јасмин Комић**, министар науке и технологије РС.

- Понуда јефтине радне снаге и експлоатација привредних ресурса имају релативно краткорочне и релативно брзе ефекте, али немају развојни утицај на привредна кретања и по дефиницији привреду чине зависном. У времену када нам предстоје европске интеграције, које прије свега подразумијевају снажно тржишно позиционирање, то није пут за обезбјеђење такве позиције. Улагање у знање може да се оствари, не само с обзиром на буџетски оквир и улагања пословне заједнице, већ и учествовањем у међународним научно-истраживачким и развојним пројектима и разним другим видовима међународне сарадње. Заговорник сам такозваног толерантног партнерства у коме научно-техничка и истраживачка сарадња између развијених и неразвијених, оних који улажу велика средства у

истраживање и развој, и оних који то нису у могућности, мора да доведе до синергетских и позитивних ефеката код свих партнера. Мислим да је то наша посебно значајна шанса, али је потребан низ активности да се то постигне.

Шта је све Министарство урадило и шта планира да уради да унаприједи ову област?

Министарство науке и технологије помаже развој иноваторства кроз подстицаје који се додјељују из средстава планираних буџетом РС. У складу са Правилником о поступку и критеријумима за финансијску подршку иноваторству, средства за финансијску подршку иноваторству се додјељују Савезу иноватора, удружењима иноватора и другим организацијама које се баве иноваторством, као и појединцима или групама иноватора. Финансијска средства додјељују се у зависности од фазе реализације иноваторског рада, од описа идејног рјешења иновације преко израђеног функционалног модела или поступка, до прототипа или поступка који је израђен, уз позитивне резултате испитивања и заштите интелектуалног власништва. Такође, ово Министарство подстиче развој технологија додјелом финансијских средстава пројектима из области технолошког развоја.

Који су ефекти provedених мјера?

Постоје примјери успјешне реализације иновативних идеја, као што је нпр. Турбина ИПД Котор Варош и

WISCHT Добој, али, генерално говорећи, и у свијету и код нас изражен је проблем недовољне повезаности сегмента иновативног рада и његове имплементације у пракси, јер комерцијализација иновација захтијева ангажовање шире друштвене заједнице и надлежних институција. То су, прије свега, министарства надлежна за привреду као и институције које се баве развојем малих и средњих предузећа, привредна комора, удружење послодаваца и други. Министарство науке и технологије препознаје значај и потребу чвршћег повезивања иновативних идеја и њихове комерцијализације и то је, између осталог, довело до оснивања Иновационог центра Бања Лука, гдје се Министарство појављује као један од оснивача. То је први модерно опремљени комбиновани центар за подршку и развој предузетништва у РС, намијењен за подршку развоја компанија које су способне да широком тржишту понуде напредна комерцијална рјешења у виду производа, услуга, запошљавања и унапређења пословних процеса заснованих на знању и примјени иновативних и напредних технологија. Такође, у сарадњи са нашим партнерима из Норвешке, већ је основан пословни врт у Градишци, а у плану је и оснивање пословног врта и у Зворнику. Свакако да оснивање оваквих пословних инкубатора повољно утиче на развој предузетништва у одређеној средини и Министарство је, у складу са својим и могућностима осталих актера у овом процесу, определијелено и за овај вид подстицања иноваторског рада у Републици Српској.

Недавно истраживање је показало да је чак 62 одсто предузећа у РС иновативно неактивно. Како подстаћи ту активност?

Сигурно да је иновативна активност предузећа у РС недовољна, и према подацима Републичког завода за статистику она се повећава са њиховом величином, тако да је 60,6 одсто иновативно активних предузећа у посматраном броју великих предузећа, 44,4 одсто средњих предузећа и 25,4 одсто иновативно активних предузећа у посматраном броју малих предузећа. Разлози недовољне иновативне активности у предузећима су, између осталог, скроман број истраживача у односу на укупан број запослених, мала мотивисаност за бављење истраживањем за потребе привреде, слаба повезаност привреде и научноистраживачких институција, непостојање центара изврности у појединим научним подручјима те недостатак, некомплетност и застарјелост уређаја и опреме, док је 38,5 одсто предузећа, као најзначајнији фактор који их спречава или омета у провођењу иновативних активности, означило недостатак финансијских средстава у предузећу или групи којој предузеће припада.

С друге стране, имамо велики број иноватора који освајају медаље широм свијета, али веома мали број

ФЕСТИВАЛ НАУКЕ

Промоција науке је посебно важна са становишта позиционирања ове дјелатности у друштву, а посебно у погледу односа младих људи према науци. Свјесни те чињенице организовали смо Фестивал науке са жељом да приближимо науку свима које интересују одговори на многа питања, као и онима који могу да помогну да позиционирање науке у друштву буде још боље. Морам признати да је ово веома тежак задатак, узимајући у обзир стање у коме се налази наше друштво. Ми смо у сваком случају оптимисти, посебно узимајући у обзир да је наука један од најважнијих покретача друштва. То је неспорна чињеница, јер улагање у науку, истраживање и развој је улагање у будућност.

Научни потенцијали су као драгоцјени метали, не откривају се тако лако и трновити су путеви до научних спознаја. Али радост открића, као и увијек потенцијална могућност да је међу нама неки нови Тесла, даје нам снаге да истрајемо у нашим настојањима и да идемо напријед. Из свега тога произилази значај Фестивала науке, као специфичног начина промоције којим ћемо настојати да заинтригирамо машту, промовишемо и наградим неке аспекте научног рада.

Је успио реализовати своју иновацију у пракси. Како им помоћи?

Већ су истакнути неки од разлога за овакво стање у области имплементације иновативних идеја, те о могућностима за унапређење овог сегмента. Поред наведеног, мислим да је значајна и промоција иноватора и њихових идеја, што директно отвара простор да заинтересовани послодавци искажу свој пословни интерес за комерцијализацију иновативних идеја. Посљедње такмичење за најбољу технолошку иновацију показало је колико је значајна промоција овог сегмента, јер смо од награђених учесника добили информацију да су, послје емитовања емисије и прилога о такмичењу, контактирани од стране појединих послодаваца који су исказали интерес за улагање у одређену идеју. Поред стратешких активности које се односе на јачање друштвене свијести о улози и значају науке и технологије, развоја повољног окружења за технолошки развој, развоја људских ресурса, јачања сарадње између научноистраживачког и привредног сектора, сматрам да је за унапређење иновативности у Републици Српској кључно успостављање иновационог система Републике Српске који би интегрисао научноистраживачки, развојно-технолошки и производни сектор у једну ефикасну цјелину, и то ће бити један од приоритета овог Министарства у наредном периоду.

ДАЛИБОРКА Г.-КУЈУНЦИЋ